

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data			2021/22	
Subject (*)	ABDOMINAL-PELVIC-PERINEAL PHYSIOTHERAPY		Code	651G01022
Study programme	Grao en Fisioterapia			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	2nd four-month period	Third	Obligatory	6
Language	Spanish			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinador	Martinez Bustelo, Sandra	E-mail	s.martinez1@udc.es	
Lecturers	Martinez Bustelo, Sandra	E-mail	s.martinez1@udc.es	
Web				
General description	Adquirir os coñecementos teórico-prácticos para abordar á muller desde o punto de vista fisioterápico durante o período parto, parto e posparto.			
Contingency plan	1. Modifications to the contents 2. Methodologies *Teaching methodologies that are maintained *Teaching methodologies that are modified 3. Mechanisms for personalized attention to students 4. Modifications in the evaluation *Evaluation observations: 5. Modifications to the bibliography or webgraphy			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.

B1	CB1 - Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio
B2	CB2 - Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio
B3	CB3 - Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética
B4	CB4 - Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado
B5	CB5 - Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía
C1	Adequate oral and written expression in the official languages.
C3	Using ICT in working contexts and lifelong learning.
C6	Acquiring skills for healthy lifestyles, and healthy habits and routines.
C9	Ability to manage times and resources: developing plans, prioritizing activities, identifying critical points, establishing goals and accomplishing them.

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
-Coñecer e comprender as fases dos procesos da xestación, parto, e puerperio.		A1 A3	
-Comprender e realizar os diferentes métodos e técnicas de Fisioterapia Obstétrica dende o período parto, hasta a fase do puerperio inmediato e tardío		A2 A3 A8 A9 A12	
-Ter a capacidade de aplicar os coñecementos de Fisioterapia obstétrica e urolinecológica na prevención da disfunción e promoción da saúde na muller xestante.		A3 A12 A13	C3
-Diseñar e aplicar un programa de preparación ó parto, recuperación posparto desde o punto de vista musculoesquelético, da respiración e da relaxación.		A3 A7 A8 A9	B4 B5 C1 C3 C6
-Ter a capacidade de valorar o estado funcional da rexión abdomino-pelvi-perineal da paciente/usuario aplicando os métodos e procedementos manuais e instrumentais de valoración específicos desta rexión anatomofuncional.		A5 A7 A8 A9	B1 B2 B3 C9

Contents	
Topic	Sub-topic
UNIDAD TEMÁTICA 1: FUNDAMENTACIÓN DISCIPLINAR DA FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA	TEMA 1. Marco Conceptual de la Fisioterapia Obstétrica TEMA 2. Evolución Histórica de Fisioterapia Obstétrica TEMA 3. Contextualización de la Fisioterapia Obstétrica
UNIDAD TEMÁTICA 2: INTRODUCCIÓN Á FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA	TEMA 1: Recuerdo anatómico da pelvis feminina TEMA 2: O proceso da gestación e o desenvolvemento embrionario TEMA 3: O proceso do parto e o puerperio

UNIDAD TEMÁTICA 3: FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA NO PERÍODO PRENATAL	TEMA 1: Introducción ao Programa de Fisioterapia Prenatal TEMA 2: Reedución lumbopélvica na xestante TEMA 3: A reeducación abdominal na xestante TEMA 4: A reeducación perineal na xestante TEMA 5: Métodos de Fisioterapia Obstétrica no Período Prenatal TEMA 6: Técnicas fisioterápicas no traballo de Parto
UNIDAD TEMÁTICA 4: FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA EN EL PERIODO POSTNATAL	TEMA 1: Introducción ao programa de Fisioterapia Obstétrica Postnatal TEMA 2: Reedución do Solo Pélvico postnatal TEMA 3: Reedución abdominal postnatal TEMA 4: Prevención e reeducación das alxias vertebrais e da pelvis postnatal TEMA 5: Métodos de Fisioterapia Obstétrica no Período Postnatal
UNIDAD TEMÁTICA 5: COMPLICACIÓNS POSTPARTO	TEMA 1: A Incontinencia Urinaria TEMA 2: Prolapsos dos órganos pélvicos TEMA 3: A diástasis abdominal TEMA 4: Técnicas de Reedución abdomino-perineal

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Short answer questions	A2 A3	2	0	2
Laboratory practice	A5 A7 C6 C9	24	32	56
Practical test:	A8 A9	2	0	2
Guest lecture / keynote speech	A1 A3 A8 A9 A12 A13 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C3	32	54	86
Personalized attention		4	0	4
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Short answer questions	proba final tipo test cuestiones relacionadas con todos los contenidos vistos en la materia
Laboratory practice	prácticas en grupo no laboratorio para adquirir as habilidades e actitudes nos exercicios de respiración e relaxación na muller xestante. Adquirir as habilidades dos métodos fisioterápicos para antes e despois do parto.
Practical test:	Esta metodoloxía implica a planificación e presentación dun programa de fisioterapia obstétrica pre ou postnatal dun caso clínico plantexado ó alumno/a
Guest lecture / keynote speech	Esta metodoloxía inclúe a asistencia á clase teórica impartida polo profesor, así como a participación do alumno/a en distintas actividades presenciais de aprendizaxe colaborativo -lectura e comentarios de textos, vídeos e imáxenes -debates en grupo sobre un tema específico -exposición de distintas temáticas por parte do alumno/a ós seus compañeiros/as

Personalized attention	
Methodologies	Description
Short answer questions	A atención personalizada inclúe realizar un seguemento de cada traballo do alumnado, coa fin de que alcance os obxetivos plantexados.
Laboratory practice	No caso de "Alumnado con matrícula parcial ou dispensa académica" relízase un seguimento individualizado a través da plataforma moodle e da ferramenta TEAMS, facendo os diferente traballos tutelados de forma individual e cunha temporalización adaptada a cada caso concreto.
Guest lecture / keynote speech	
Practical test:	

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Short answer questions	A2 A3	examen tipo test	30
Laboratory practice	A5 A7 C6 C9	evaluación continua, valorando no só asistencia á práctica senon tamén a súa participación de forma activa	20
Guest lecture / keynote speech	A1 A3 A8 A9 A12 A13 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C3	Evaluación das distintas actividades do aprendizaxe colaborativo	25
Practical test:	A8 A9	evaluación dos diferentes estudos de casos plantexados ó alumno	25
Others			

Assessment comments
A asistencia e participación nas clases prácticas e a entrega de casos clínicos son obrigatorias. Facilitarase a asistencia á aqueles alumnos/as con matrícula parcial ou deportistas profesionais permitíndolle asistir a aquel grupo práctico que máis se adapte ás súas necesidades.   Para obter a nota final da materia sumarase as porcentaxes dos traballos tutelados e casos clínicos (50%), da avaliación continua (20%) e da nota do exame tipo test (30%), sempre e cando a nota do exame tipo test sexa superior a 4 sobre 10.   A nota de aprobado na materia será a partir de 5 nunha escala de 10 puntos.   Prestarase especial atención ao control do plaxio, tanto en traballos tutelados como nos casos clínicos e no examen. O profesorado pode empregar ferramentas informáticas como o programa "turnitin". Infórmase que no caso de detectar un plaxio ou un intentp de copiar no examen supondrá a suspensión inmediata de toda a materia nesa convocatoria, tendo que volver a realizar todos os traballos de novo e o examen para a seguinte convocatoria.   A aqueles alumnos/as que teñan as mellores notas da clase e superen os 8,5 puntos nunha escala de 10, se lles otorgará a nota de sobresaínte.   Según criterios de excelencia, poderánse conceder ata 3 matrículas de honra.

Sources of information

Basic	UNIDAD TEMÁTICA 1 : LIBROS e DOCUMENTOS LEGAIS Estatuto del personal sanitario no facultativo de la Seguridad Social , capítulo 8º, sección 5º, artículo 70. (Boletín Oficial del Estado, de 28-4-1973) Estatutos Generales del Consejo General de Colegios de Fisioterapeutas Españoles . (Boletín Oficial del Estado, de 15-12-2001) Plan Integral de Atención a la mujer en Atención Primaria . Insalud 1998 Real Decreto 200/93 (Diario Oficial de Galicia, 1993) ARTÍCULOS Martínez, S. Fisioterapia en el primer nivel asistencial: atención a la mujer. Revista Iberoamericana de Fisioterapia y Kinesiología 2001; 4 (2): 43-47 www.sirepp.fr www.sefip.es UNIDAD TEMÁTICA 2 : Calais-Germain, B. El periné femenino y el parto. Barcelona: Los libros de la liebre de mayo, 2013 Walker, C. Fisioterapia en Obstetricia y uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013 UNIDAD TEMÁTICA 3 : Gasquet, B. Bien-être et maternité. Paris: Albin, 2012 Leclerc, R. Corps de mère, corps de femme. Paris: Editorial Albin Michel, 2004 Mantle J. Physiotherapy in obstetrics and gynaecology. 2º edición. London: Butterworth Heinemann 2019 Sapsford, R. Women's Health, a textbook for Physiotherapists. Sydney: WB Saunders Company, 1999 Stephenson, G. Obstetric and gynecologic care in physical therapy. 2ª Edición. USA: SLACK incorporated, 2000 Walker, C. Fisioterapia en Obstetricia y uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013 UNIDAD TEMÁTICA 4 : Gasquet, B. Bien-être et maternité. Paris: Alvin, 2012 Lehmans, J. Gym-caline. Paris: Editions Payot Lausanne, 1995 Mantle J. Physiotherapy in obstetrics and gynaecology. 2º edición. London: Butterworth Heinemann 2019 Sapsford, R. Women's Health, a textbook for Physiotherapists. Sydney: WB Saunders Company, 1999 Stephenson, G. Obstetric and gynecologic care in physical therapy. 2ª Edición. USA: SLACK incorporated, 2000 Walker, C. Fisioterapia en Obstetricia y uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013 UNIDAD TEMÁTICA 5 Grosse, D. Técnicas de Fisioterapia en la reeducación del periné. En: Grosse, D. Reeducación del periné. Barcelona: Masson, 2001 Laycock, J. Therapeutic management of incontinence and pelvic pain. London: Springer, 2007. Walker, C. Fisioterapia en Obstetricia y uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013 Bo K. Evidence-based physical therapy for the pelvic floor. Philadelphia: Churchill livingstone, 2014
Complementary	

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
BIOMECHANICS/651G01009   KINESIOTHERAPY: BASES OF THERAPEUTIC EXERCISE BASES/651G01013   PHYSIOTHERAPY FOR STATIC AND DYNAMIC CONDITIONS IN THE VERTEBRAL COLUMN/651G01015
Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Fisioterapia en Especialidades Clínicas 3/651012304
Subjects that continue the syllabus
PHYSIOTHERAPY FOR MUSCULOSKELETAL DISORDERS/651G01024   ULTRASONOGRAPHY IN PHYSIOTHERAPY/651G01031   CLINICAL TRAINING II/651G01036
Other comments
Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais:- Non se utilizarán plásticos. - Realizaranse impresións a dobre cara. - Empregarase papel reciclado. - Evitarase a realización de borradores.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.